

МІНІСТЕРСТВО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ, БУДІВНИЦТВА ТА
ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ПРОЕКТУВАННЯ МІСТ “ДІПРОМІСТО” ІМЕНІ Ю.М.БЛОКОНЯ

МАРІУПОЛЬ

ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

**ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ГЕНЕРАЛЬНОГО ПЛАНУ
МІСТА МАРІУПОЛЬ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ**

(ДК 021:2015- 71410000-5 ПОСЛУГИ У СФЕРІ МІСТОБУДУВАННЯ)

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Київ- 2019 р.

МІНІСТЕРСТВО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ,
БУДІВНИЦТВА ТА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ПРОЕКТУВАННЯ МІСТ “ДІПРОМІСТО” ІМЕНІ Ю.М.БЛОКОНЯ

Державні ліцензії

Проектні роботи – Серія АГ № 573221 від 8.02.2011 р. до 8.02.2016 р.

EN ISO 9001:2015

Топографо-геодезичні, картографічні роботи – Серія АВ № 547484 від 03.08.2010 р.

Проведення робіт із землеустрою - Серія АГ № 583330 від 19.04.2011 р.

Пожежна сигналізація та інші – Серія АГ № 595095 від 20.05.2011 р.

Арх.№ 92263

ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ГЕНЕРАЛЬНОГО ПЛАНУ МІСТА МАРІУПОЛЬ (ДК 021:2015- 71410000-5 ПОСЛУГИ У СФЕРІ МІСТОБУДУВАННЯ)

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ

Замовник: Головне управління містобудування і архітектури
Маріупольської міської ради

Договір: № 1241-01-2017 від 05.05.2017 р.

Головний архітектор проекту

Г. Айлікова

Київ - 2019 р.

Склад проекту

№ п/п	Найменування матеріалів	На чому виконані	Кількість примірників	Масштаб	Архівний №
1	2	3	4	5	6
I Графічні матеріали					
1.	Схема змін до генерального плану	папір ламінований папір	1 3	б/м	191193
2.	План існуючого використання території.	Папір ламінований папір	1 3	1:10 000	191194
3.	Схема існуючих планувальних обмежень	папір ламінований папір	1 3	1:20000	191824
4.	Основне креслення.	Папір ламінований папір	1 3	1:10000	191195
5.	Схема проектних планувальних обмежень	папір ламінований папір	1 3	1:20000	191957
6.	Модель перспективного розвитку міста.	Папір ламінований папір	1 3	1:20 000	191196
7.	Схема вулично-дорожньої мережі.	Папір ламінований папір	1 3	1:20 000	191197
8.	Схема пасажирського транспорту	Папір ламінований папір	1 3	1:20 000	191197/1
9.	Схема інженерного обладнання території. Теплопостачання. Газопостачання	папір ламінований папір	1 3	1:20 000	191198
10.	Схема інженерного обладнання території. Електропостачання	папір ламінований папір	1 3	1:20 000	191199
11.	Схема інженерного обладнання території. Водопостачання. Каналізація	папір ламінований папір	1 3	1:20 000	191200
12.	Схема інженерної підготовки та захисту території.	Папір ламінований папір	1 3	1:20 000	191201
13.	Схема дощової каналізації	папір ламінований папір	1 3	1:20 000	191201/1
II. Текстові матеріали					
1.	Пояснювальна записка.	Книга	4	-	91730
2.	Основні положення	Книга	1		91730/1
3.	Розділ «Водопостачання»	брошура	4		Інв.№.
4.	Вихідні дані	Книга	2	-	91731
5.	Носії електронної інформації	Диск			572

ВСТУП

Робота «Внесення змін до генерального плану м. Маріуполь (ДК 021:2015-71410000-5 Послуги у сфері містобудування)», виконана ДП Український державний науково-дослідний інститут проектування міст «ДІПРОМІСТО» імені Ю.М.Білокозя на замовлення Головного управління містобудування і архітектури Маріупольської міської ради (договір № № 1241-01-2017 від 05.05.2017 р.) та відповідно до завдання на проектування.

Виконання даної роботи пов'язане з тим, що з часу розроблення попереднього генерального плану 2004 року та коригування генерального плану 2009 року повністю помінялася правова та нормативна база містобудування. Крім того, з часу розроблення генерального плану суттєво змінилася ситуація на території Донецької області.

Основна мета роботи – на базі наданих замовником пропозицій та вихідних даних, затверджених містобудівних та проектних матеріалів, проаналізувати ситуацію, що склалася на території міста та внести до графічних матеріалів генерального плану (опорного плану, основного креслення та схем) зміни, пов'язані зі зміною функціонального призначення територій, окремих ділянок або окремих об'єктів на території міста.

В першому розділі пояснювальної записки наведено аналіз містобудівної ситуації та перелік змін, які були внесені в матеріали генерального плану, в другому розділі роботи наведені розділи пояснювальної записки з внесеними змінами. При цьому, відповідно до завдання, в розділи, в які не потребують змін, правки не вносяться.

В зв'язку з тим, що у відповідності до завдання на проектування, замовником не надаються в повному обсязі вихідні дані щодо сучасного стану та перспектив розвитку промислово-виробничої бази міста, в роботі аналізується лише існуючий стан та прогнози можливого розвитку основних підприємств міста.

Проект виконано у відповідності до Законів України «Про регулювання містобудівної діяльності», «Про Генеральну схему планування території України», «Про основи містобудівної діяльності», Земельного Кодексу України, Водного Кодексу України, інших законів, чинної нормативно-правової бази України.

Текстова частина складається з чотирьох томів:

Том I. Внесення змін до генерального плану м. Маріуполь.

Том II. Розділ «Водопостачання» (ДСК).

Том III. Основні положення.

Том IV. Вихідні дані.

Графічна частина проекту складається зі схем, передбачених завданням на проектування.

Привнесенні

Внесення змін до генерального плану виконано у відповідності до вимог ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій»; «Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів», затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19 червня 1996 р. №173; ДБН Б.1.1-15:2 «Склад та зміст генерального плану населеного пункту». У відповідності до завдання на проектування, зміни до розділів ІТЗ ЦО на особливий та мирний час зміни не вносяться.

РОЗДІЛ І. ЗМІНИ, ЩО ВІДБУЛИСЯ НА ТЕРИТОРІЇ МІСТА

1.1. ОБГРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ГЕНЕРАЛЬНОГО ПЛАНУ

Необхідність внесення змін обґрунтовується тим, що:

1. Для визначення перспективного населення міста в чинному генеральному плані було проаналізовано демографічний прогноз, перспективи розвитку господарського комплексу міста, територіальні ресурси міста та перспективну сельбищну ємність міста. При цьому, в генеральному плані прогнозувалося, що до кінця розрахункового періоду (20 - 25 років.) чисельність населення міста значно зросте в зв'язку з введенням в межу міста смт Сартана, смт Талаківка та смт Старий Крим.

Відповідно, всі навантаження на інженерні мережі та транспортні комунікації розраховувалися, виходячи з прийнятих показників перспективного населення.

2. На сьогоднішній день в зв'язку з прийняттям Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (прийнятий Верховною Радою України від 05.02.2015) щодо децентралізації та створення об'єднаних територіальних громад на території Донецької області, в місцевих територіальних громадах смт Сартана, смт Талаківка та смт Старий Крим відсутнє бажання ввійти в межу міста Маріуполь.

3. В розвиток рішень генерального плану на території міста було виконано ряд детальних планів території, містобудівних обґрунтувань, проектів розподілу території, прийнято ряд рішень щодо розміщення окремих громадських та житлових об'єктів, тощо.

4. За час, що пройшов з часу виконання чинного генерального плану, частина території, що резервувалася для проходження основних міських магістралей, була приватизована, що викликало необхідність частково змінити трасування основних магістральних вулиць міста.

5. Міською радою Маріуполя була розроблена програма стратегічного розвитку міста до 2020-2021 років та Стратегічна програма по організації територіальних громад «Великий Маріуполь», тобто документи, які повинні бути враховані при внесенні змін до генерального плану міста.

6. Згідно листа Головного управління містобудування і архітектури Маріупольської міської ради, необхідно передбачити розміщення військових частин на територіях, наданих в постійне користування Міністерству оборони України для розміщення та постійної діяльності Збройних Сил України та військової частини 3057 Національної гвардії України.

Крім того, в роботі необхідно врахувати пропозиції щодо розміщення окремих перспективних інвестиційних об'єктів або зміни функціонального призначення окремих територій, які були надані замовником, і які приводяться в додатку до завдання на виконання проекту. Наприклад, одним з таких інвестиційних проектів є пропозиція по здійсненню наміву рекреаційних та пляжних територій вздовж всього узбережжя в південній частині міста.

Висновки. Аналіз змін, що пропонується внести до генерального плану, дає підстави зробити висновок, що більшість з них суттєво вплине на рішення генерального плану, і потребуватиме внесення змін в його графічну та текстову частини. В зв'язку з цим, в другому розділі пояснювальної записки приводиться текст генерального плану міста з внесеними змінами до його розділів. Єдиним винятком, є розділ, що визначає перспективи розвитку виробничого комплексу міста. В зв'язку з тим, що у відповідності до завдання на проектування, замовником не надаються в повному обсязі вихідні дані щодо сучасного стану та перспектив розвитку промислово-виробничої бази міста, в роботі аналізується лише існуючий стан та прогнози можливого розвитку основних підприємств міста.

1.2.ВНЕСЕННЯ ЗМІН У ОСНОВНЕ КРЕСЛЕННЯ ГЕНЕРАЛЬНОГО ПЛАНУ

На основне креслення генерального плану були внесені такі зміни та уточнення:

1.1. По відпрацьованим, в моделі розвитку міста, пропозиціям територіального розвитку м.Маріуполь, на основне креслення генерального плану нанесена нова перспективна межа Маріуполя. З меж міста вилучені території, що знаходяться на схід від міста: смт Сартана, смт Талаківка та землі Сартанської та Талаківської селищних рад, які сьогодні пропонується включити до Сартанської ОТГ. В західному напрямку з перспективної межі виключаються території, що входять до Старокримської селищної ради та смт Старий Крим. Ці зміни пов'язані з відмовою громади смт Старий Крим ввійти до меж міста Маріуполя. Пропонується включити лише незначну частину смт Старий Крим з метою розміщення нового кварталу садибної забудови для потреб міста.

В проектні межі міста пропонується включити ряд територій Бердянської та Покровської сільських рад. Ці території охоплюють територію існуючого аеропорту та колишнього військового аеродрому, транспортний хаб, території логістики. Крім того, на цих територіях планується розмістити перспективне садибне житло.

1.2. Генеральним планом передбачена зміна напрямків освоєння та параметрів ділянок під освоєння різними типами забудови. Всього на території міста виділяється 110 ділянок, які нанесені на основне креслення. До всіх цих ділянок наведені основні показники в пояснювальній записці.

Всі виділені ділянки розподілені у відповідності до часу їх освоєння. На кресленні умовними знаками виділені ділянки:

- Садибної забудови – на 1 етап, розрахунковий період освоєння генерального плану та містобудівний прогноз;
- Багатоквартирної забудови – на 1 етап, розрахунковий період освоєння генерального плану та містобудівний прогноз;
- Ділянки реконструкції існуючих садових товариств під житлову забудову на розрахунковий період та містобудівний прогноз.
- Ділянки винесення садибного житлового фонду з підтоплюваних територій та територій, що знаходяться в оточенні промислових підприємств

1.3. Крім ділянок житлового та громадського будівництва, на основному кресленні виділені ділянки, які призначаються для розміщення об'єктів громадського призначення - на розрахунковий етап освоєння генерального плану та містобудівний прогноз.

При розгляді можливості розміщення ділянок під громадську та змішану громадсько-житлову забудову також враховувалася містобудівна ситуація, що склалася на території міста, та інвестиційні пропозиції, що надавалися замовником. На кресленні виділені території для розміщення великих торгівельних центрів, ринків, видовищних закладів, культових споруд, тощо.

1.4. В зв'язку з загальною економічною кризою та подіями на сході України, суттєві трансформації зазнали виробничі території. Особливо це стосується виробничих та комунальних територій в сельбищній забудові. Частина виробництв закрилася, частина реструктуризувалася під інші види виористання. Основні промислові об'єкти металургійної промисловості не зазнають суттєвих територіальних змін. Виняток становлять шламонакоплювачі, які пропонується утилізувати, а територію під ними – озеленити. Крім того, на частині територій, що генеральним планом пропонувалися під організацію ВЕЗ (вільної економічної зони), планується організація індустріального парку (1.13).

1.5. Проектом намічається розміщення сміттєпереробного заводу в північній частині міста. Даний об'єкт не передбачався до розміщення.

1.6. Суттєвих змін зазнали території, що були відведені чинним генеральним планом під рекреацію. На жаль, частина територій вже забудована або роздана під забудову. В зв'язку з цим, даним документом пропонується освоювати нові території, які можна використовувати в рекреаційних цілях. Зокрема, пропонується організувати

набережну та озеленити приморські території, за рахунок винесення залізниці та залізничного вокзалу на інші території.

1.7. Суттєво планується розширити територію існуючого Старокримського кладовища в західній частині міста (генеральним планом таке розширення не передбачалось). Існуючі кладовища, які розміщені в сельбищній території, закриті.

1.8. Досить значної зміни зазнає транспортна мережа міста. Вже на період реалізації генерального плану передбачається організація транспортного хабу в західній частині міста на базі існуючого аеропорту. До складу транспортного вузла увійдуть: аеропорт, новий автовокзал, новий залізничний вокзал, який виноситься з приморських територій.

1.9. Для обслуговування транспортного вузла та Маріупольського морського порту планується організувати проходження залізниці з західного боку, по території Бердянської та Покровської сільських рад.

1.10 Для організації студентського містечка (кампусу) пропонується використати території в західній частині міста в районах розміщення нової садибної та багатоквартирної забудови.

1.11. На основне креслення генерального плану нанесені також: ділянка розміщення зоологічного парку дикої природи по пр-ту Металургів (в районі р. Кальчик) та ділянка площею 5,8016 га у МКР «Східний», як території рекреаційного призначення;

1.12. Проектом передбачена зміна функціонального призначення ділянки в функціональній зоні КС-5 з метою розміщення казарм військової частини .

1.13. Відповідно до інвестиційних пропозицій, передбачається здійснення наміву для організації приморських рекреаційних територій.

1.3.ВНЕСЕННЯ ЗМІН В ПОЯСНЮВАЛЬНУ ЗАПИСКУ ГЕНЕРАЛЬНОГО ПЛАНУ

Зміна напрямку територіального розвитку м. Маріуполь, уточнення переліку ділянок для розміщення житлового будівництва, розміщення громадських центрів міста зміна перспективної межі міста призвели до необхідності коригування обсягів житлового будівництва, перспективної чисельності населення та розподілу території міста за функціональними призначенням. Крім того, за період, що пройшов з часу розробки діючого генерального плану, відбулися зміни в показниках існуючого стану міста (житловий фонд, населення, ємність установ та підприємств обслуговування, тощо). В зв'язку з цим відкориговані наступні розділи пояснювальної записки:

- Характеристика існуючого стану міста;
- Архітектурно-планувальне рішення;
- Розміщення та обсяги житлового будівництва;
- Проектний житловий фонд. Розселення населення;
- Перспективна чисельність населення;
- Прогноз чисельності трудових ресурсів;
- Установи та підприємства обслуговування;
- Озеленені території загального користування;
- Перспективний розподіл території;
- Транспорт;
- Інженерне обладнання території (водопостачання, каналізація, тепlopостачання, газопостачання, електропостачання);
- Охорона навколишнього середовища;
- Інженерна підготовка та захист території;
- Протипожежні заходи;
- Пропозиції щодо реалізації рішень генерального плану;
- Основні показники.

РОЗДІЛ II. ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПЛАН МІСТА МАРІУПОЛЬ (із внесеними змінами)

2.1. ПОЛОЖЕННЯ МІСТА В СИСТЕМІ РОЗСЕЛЕННЯ

Географічне положення Маріуполя визначається його розташуванням в східній частині України та південній частині Донецької області на березі Азовського моря на відстані 13 км від лінії розмежування з тимчасово окупованими територіями Донецької області (95 км від м. Донецьк і 47 км від кордону з Ростовською областю Російської Федерації). Важливими аспектами географічного положення Маріуполя є те, що це найбільше місто-порт Азовського узбережжя України і всього Приазов'я.

У відповідності до роботи «Великий Маріуполь: можливості децентралізації та проблеми логістики», розробленої Експертною групою з питань децентралізації Маріупольської міської ради, запропоновано формування об'єднаної територіальної громади з центром в м.Маріуполі, до складу якої увійдуть Сартанська, Мангушська, Нікольська ОТГ.

2.2. ПРИРОДНІ УМОВИ ТА ІНЖЕНЕРНО – БУДІВЕЛЬНА ОЦІНКА

Територія міста відноситься до південної частини Приазовської рівнини, ускладненої долинами річок і балок і обривається уступом до розташованого південніше Азовського моря.

Поверхню міста перетинають та дренують своїми нижніми течіями річки Кальчик і Кальміус, балки Самаріна, Зінцева, Мар'їнська, Коротка і Водяна, поділяючи його територію на 3 частини: північну, східну і західну.

Абсолютні відмітки поверхні становлять: максимальні - на водорозділах околиць - до 80-90м, мінімальні – в гирлах річок і на узбережжі моря – від 0 до 1,5м. Вздовж узбережжя витягнута вузька пляжна смуга і морська тераса з відмітками 0,5-2,5 м (шириною до 300м - в районі с. Піщаного і до 900 м - на східній околиці міста).

У сфері водокористування (питного та технічного) міста знаходяться водосховища: Старо-Кримське на р. Кальчик (проектний об'єм – 45 млн. м³, корисний об'єм – 30 млн. м³) та Павлопільське на р. Кальміус (корисний об'єм – 41,20 млн. м³).

Клімат території помірно-континентальний, з м'яким впливом Азовського моря, з жарким посушливим літом, малосніжною зимою і вітряним осінньо-зимово-весняним періодом.

Географічне положення міста в приморській частині приазовського степу має свою кліматичну специфіку – значну кількість сонячної радіації (тривалість сонячного сьйва за рік – 2338год.), обумовлену цим підвищену ґрунтову посушливість і випаровування з водної поверхні (яке в 1,5- 2 рази перевищує кількість опадів), часті суховії тощо.

На основі комплексного аналізу кліматичних параметрів та згідно архітектурно-будівельного кліматичного районування України територія віднесена до II архітектурно-будівельного району (Південно-Східний) з відповідними вимогами містобудівного характеру (згідно ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010 “Будівельна кліматологія”).

Розташування міста в рівнинній степовій зоні обумовило відносну одноманітність ґрунтового покриву, представленого переважно родючими чорноземами звичайними на лесовидних суглинках, частково еродованими на схилах.

В долинах річок Кальчика та Кальміуса сформувались досить родючі лучні і чорноземно-лучні ґрунти на заплавах відкладах (пісок, гравій, мул), на перезволожених ділянках – лучно-болотні, місцями засолені ґрунти.

Геоструктурні особливості території (Приазовський блок Українського щита) обумовили формування мінерально-сировинних ресурсів, які є сировиною для виробництва будівельних матеріалів.

В межах міста та його околиць розташовані і експлуатуються родовища корисних копалин: Старо-Кримське родовище гранітів і магматитів, Маріупольське родовище пісків, резервне Маріупольське родовище (не розробляється) графітів кристалічних.

Територія міста характеризується складними інженерно-геологічними умовами освоєння території, причиною яких є розвиток несприятливих екзогенних геологічних процесів, що ускладнюють геолого-екологічну обстановку. Згідно даних геологічного моніторингу в Донецькій області місто розташоване на площі потенційного розвитку карсту.

Карстові процеси характеризуються активністю переважно на територіях техногенного розвитку карсту та проявляються у вигляді деформацій та зрушень у існуючих карстових формах. Складна інженерно-геологічна ситуація обумовлена наявністю небезпечних екзогенних геологічних процесів, крім потенційно зсувонебезпечних та зсувних ділянок, ерозійних крутосхилів, підтоплення/заболоченості, затоплення паводковими водами річок, абразії берегів, порушеності поверхні тощо.

Ґрунтові умови характеризуються домінуванням лесових порід I типу за просіданням (місцями можливий II тип), в долинах – непросідаючими ґрунтами.

Із інших екзогенних процесів в місті також виділяються ділянки крутосхилів (з ухилами поверхні понад 15%), як правило, ускладнених ерозійними та зсувними процесами.

В місті спостерігаються підтоплені території загальною площею 4,82 км² з різною інтенсивністю розвитку процесів підтоплення.

Згідно *Карти загального сейсмічного районування території України* (згідно ДБН В.1.1-12:2014 “Будівництво у сейсмічних районах України”, ЗСР 2004 – А, В) територія міста знаходиться в зоні 6-бального землетрусу (в балах шкали MSK-64).

2.3. СТАН ТА ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

За господарськими функціями місто є одним з найбільш розвинутих індустриальних міст і відноситься до переліку найбільш забруднених населених пунктів України.

Наявність в місті потужного індустриального комплексу обумовило утворення великих об’ємів викидів, стоків, відходів в природне середовище і визначило стан всіх складових довкілля (повітря, вод, ґрунтів і ін..).

Індекс забруднення атмосфери міста – 9.6 (СТРАТЕГІЯ - 2021).

Основними забруднювачами атмосферного повітря в м. Маріуполі залишаються підприємства металургії та підприємства-виробники електроенергії.

Основні причини напруженої екологічної ситуації в місті – низькі темпи зменшення викидів, що є результатом низької екологічної ефективності природоохоронних заходів при морально застарілому пилогазоочисному устаткуванні.

Вагому частку забруднень в повітря додає транспорт міста.

Існуюча схема водопостачання м. Маріуполя є частиною системи централізованого водопостачання в Донецькій області. Джерелом водопостачання для міста є поверхневі води р. Сіверський Донець, Старо-Кримське водосховище на р. Кальчик та Павлопільське водосховище на р. Кальміус. Основним джерелом водопостачання є річка Кальміус з притокою Кальчик та розташованим на ньому Старо-Кримським водосховищем.

Ґрунтовий покрив міста зазнав значних змін переважно антропогенного характеру - забрудненості, порушеності та відсутності його покриву на значних площах.

Суттєвого забруднення ґрунтів пестицидами і агрохімікатами не виявлено.

Потреби міста обслуговують 16 кладовищ, із яких закритими вважаються 13, діючими – 3.

Основними джерелами шуму в місті є залізниця, автомагістралі, аеродром (в місті немає карти шуму).

Найбільш напружені потоки транспорту зосереджені на центральних магістралях (вулиці Металургів, Миру, Набережна, Краснофлотська, Пушкіна, пр. Бойка В.С. і ін.), де рівні шумів перевищують нормативні.

Основним джерелом електромагнітного випромінювання в місті є ЛЕП 330кВ, крупні ПС “Мирна”, “Азовська”.

Аналіз радіаційної обстановки на території м. Маріуполя показав, що середній рівень гамма-фону при щоденних вимірах в контрольних точках складає 0,12 мкЗв/годину (при нормі до 0,26 мкЗв/година).

Природно-заповідні території в межах міста відсутні. З заходу і сходу до території міста прилягають ландшафти прибережної смуги Азовського моря - регіонального ландшафтного парку "Меотида".

Планувальні обмеження представлені системою факторів інженерно-геологічного, санітарно-гігієнічного та природоохоронного характеру, які в певній мірі регламентують або обмежують містобудівне освоєння території.

Важливим планувальним обмеженням санітарно-гігієнічного характеру є санітарно-захисні зони (СЗЗ) та охоронні зони всіх об'єктів і споруд господарського комплексу міста.

Таким чином, *основні екологічні проблеми міста:*

1. Високий рівень промислового навантаження та наявності в місті екологічно небезпечних об'єктів з застарілими/невідповідними сучасним екологічним вимогам технологіями виробництва та обладнання.

2. Напружена ситуація в питаннях екології водокористування, зокрема:

- *низька якість питної води, джерелом якої є переважно поверхневі води;*
- *невирішеність питання надійного та якісного забезпечення міста питною водою;*

- *забруднення річок неочищеними та недостатньо очищеними комунально-побутовими та промисловими стічними водами; захаращеність їх берегів стихійними звалищами побутових і будівельних відходів; замулення русел річок;*

- *неефективно працюючі очисні споруди каналізації; значний термін експлуатації водопровідних і каналізаційних мереж, що є причиною частих аварій та вторинного забруднення вод.*

3. Неналежне вирішення питання поводження з промисловими і твердими побутовими відходами та необхідність впровадження сучасних підходів та технологій в сфері поводження з ними.

4. Пересіченість території міста густою мережею залізнично-транспортних доріг з промислово-вантажними потоками та відповідними екологічними навантаженнями.

5. Наявність в місті надзвичайно великої кількості екологічно небезпечних об'єктів.

6. Недостатність площ зелених насаджень та територій відпочинку та відсутність в місті природно-заповідних об'єктів.

2.4. ХАРАКТЕРИСТИКА СУЧАСНОГО СТАНУ МІСТА

Чисельність населення та статеві-віковий склад

Чисельність наявного населення м. Маріуполя станом на 01.01.2019 р., за даними Держкомстату України, склала 440,4 тис. осіб.

За період, що пройшов після перепису населення 2001 року, чисельність населення міста зменшилась на 51,8 тис осіб.

Розподіл населення за основними віковими групами

Вікові групи	Чисельність населення, тис осіб	%
Всього	440,37	100,0
Працездатного віку	263,38	59,81
Старше працездатного віку	119,78	27,19
Молодше працездатного віку	57,21	13,0

Житловий фонд

Житловий фонд м. Маріуполя становить 9400 тис м² загальної площі (185,0 тис. квартир та одноквартирних будинків). Забезпеченість житлом по місту становить 20,9 м² загальної площі на жителя. Загальна площа житлового фонду квартирної типу становить 9230 тис м². Житловий фонд гуртожитків становить 170 тис м².

В черзі на отримання житла, за даними Департаменту міського майна Маріупольської міської ради, перебуває 7525 сімей (орієнтовно 22,6 тис. осіб).

Підприємства і заклади обслуговування населення

Соціальна інфраструктура міста Маріуполь представлена повним комплексом основних підприємств та установ обслуговування, передбачених державними будівельними нормами.

Розміщення установ та підприємств обслуговування в плані міста нерівномірне - більшість установ та підприємств обслуговування розміщені в центральних районах, периферійні райони міста забезпечені недостатньо.

Мережа освітніх закладів міста включає 6 вищих навчальних закладів, 12 коледжів, училищ і ліцеїв, 4 технікуми, 56 загальноосвітніх та 2 приватні школи, 90 дошкільних навчальних закладів, 11 позашкільних навчальних закладів.

Мережа охорони здоров'я Маріуполя представлена 9 лікарнями загальною ємністю 2035 ліжок та 7 диспансерами ємністю 1740 ліжок, 13 поліклініками потужністю 4640 відвідувань за зміну, станцією переливання крові, центром здоров'я. Крім того, на території міста функціонують приватні медичні установи - діагностичні центри, стоматологічні кабінети.

У Маріуполі діють 54 приватні медичні установи, з них 19 — медичні та діагностичні центри, 4 санаторії-профілакторії промислових підприємств.

Існуюче використання території

Територія м. Маріуполь в існуючих межах, по обміру опорного плану й за даними управління земельних ресурсів міста, становить 18113,7 га.

Існуючий розподіл території міста

	Найменування території	Існуючий розподіл території згідно плану ЗГУ	%
1	Житлова забудова	4428,3	24,45
	- багатоквартирна	1164,3	6,43
	- садибна (квартали без доріг)	3264,0	18,02
2	Установи обслуговування	758,22	4,19
	- громадська забудова (установи управління, культури торгівлі, громадського харчування, побутового обслуговування:	305,3	
	- середні навчальні заклади	160,6	0,87
	- дитячі дошкільні установи	70,0	0,39
	- фізкультурно-спортивні	52,2	0,29
	- установи охорони здоров'я	102,7	0,59
	- торгові комплекси	59,3	0,33
	- позашкільні заклади	8,12	0,04
3	Зелені насадження загального користування (парки, сквери, бульвари)	277,8	1,53
4	Вулиці, дороги (тверде покриття)	644,1	3,56
5	Науково-дослідні й проектні установи	2,9	0,02

6	Вищі й середні спеціальні навчальні заклади	36,6	0,2
7	Релігійні установи	13,7	0,07
8	Рекреаційні й оздоровчі установи	24,4	0,13
9	Соціальні заклади	5,9	0,03
10	Промислові, виробничі території	3335,8	18,41
11	Комунальні та складські	177,2	0,99
12	Заклади спецпризначення	62,76	0,35
13	Об'єкти інженерної інфраструктури	160,3	0,88
14	Підприємства зовнішнього транспорту	80,2	0,44
15	Підприємства внутрішнього транспорту , всього у тому числі:	260,2	1,44
	- АЗС, шиномонтаж, СТО)	91,7	0,51
	- гаражні кооперативи	159,0	0,88
	- індивідуальні гаражі	2,3	0,01
	- автостоянки	7,0	0,04
16	Смуга відводу залізниці	311,8	1,72
17	Об'єкти зв'язку	8,5	-0,05
18	Цвинтарі	222,6	1,23
19	Колективні сади та дачні ділянки	564,1	3,11
20	Ліс	4,4	0,03
21	Водні території	298,5	1,65
22	Пляжі	20,8	0,11
23	Землі сільськогосподарського призначення (рілля , інші землі сільськогосподарського призначення)	2903,3	16,03
24	Інші території, всього, у тому числі:	3511,32	19,38
	<i>інші озеленені території</i>	1802,42	9,95
	<i>вільні території</i>	451,4	2,49
	<i>луки</i>	876,1	4,84
	<i>городи</i>	355,4	1,96
	<i>кар'єр</i>	26,0	0,14
	Усього в існуючих межах міста	18113,7	100,0

Інженерне забезпечення території

Водопостачання

Джерелом водопостачання м. Маріуполь є поверхневі води р. Сіверський Донець, Старо-Кримське водоймище на р. Кальчик та Павлопільське водоймище на р. Кальмиус .

Водопостачання міста здійснюється централізованими питним та технічним водопроводами, а також локальними технічними системами промпідприємств.

Забезпеченість населення централізованим водопостачанням складає 83,0%. Частина жителів садибної забудови використовує воду з водорозбірних колонок.

Для зрошення зелених насаджень, поливу та миття вулиць використовується вода з р. Кальмиус.

На території ПрАТ «Металургійний комбінат «Азовсталь» існує власна система технічного водопостачання з водозбором з Азовського моря, з забором морської води на технічні потреби.

ПАТ «Маріупольський металургійний комбінат імені Ілліча» має власні джерела водопостачання: водозабір «Сартановські колодязі» та річковий водозабір з р. Кальмиус .

В межах власних територій підприємств існують резервуари води та розподільча мережа.

Промпобутова каналізація

Каналізування м. Маріуполя здійснюється по повній роздільній схемі. Відведення та очищення господарсько-побутових і виробничих стічних вод здійснюється централізованою міською системою каналізації та власними системами каналізації промпідприємств.

Централізована система каналізації м. Маріуполь обслуговує населення міста Маріуполь і населені пункти: смт Нікольське, смт Мангуш, смт. Старий Крим, с.Покровське, с. Каменськ та комунальні і окремі промислові підприємства.

Очисні споруди працюють з 1973 р.(II черга) та основні споруди III черги з 1986р.

Теплопостачання

Найбільш значними джерелами теплопостачання житлово-комунального сектору в м. Маріуполі є опалювальні котельні МКП «Маріупольтепломережа». В експлуатації перебуває 60 котелень на газі, 1 котельня на газі та деревині, 3 котельні на вугіллі, 1 на вугіллі та деревині.

Газопостачання

Газифікація м. Маріуполь на базі природного газу здійснюється від магістрального газопроводу «Краматорськ-Маріуполь» через «Північна ГРС-2». Магістральні газопроводи «Таганрог-Маріуполь» не працюють у зв'язку з проведенням ООС.

Місто газифіковане по системі трьох тисків

У місті побудовано 136 об'єктів ГРП (ШРП), прокладено 113,0 км розподільних газопроводів високого тиску II кат., 220,0 км середнього тиску та 554,0 км низького тиску.

Для постачання споживачів м. Маріуполя зрідженим газом обладнано 1 ГНП. ЗВГ надається споживачам через 9274 індивідуальні балонні установки.

Електропостачання

Система електропостачання м. Маріуполь має три джерела живлення: ПС 330/110кВ «Зоря», ПС 330/110кВ «Мирна» і ПС 220/110/35/6кВ «Азовська». ПС «Мирна» повітряною лінією електропередачі 330кВ приєднана до ПС «Зоря», яка повітряними лініями електропередачі 330кВ живиться від Зуївської ТЕС і Курахівської ТЕС.

На комбінатах «Азовсталь» та ім. Ілліча є ряд промислових ТЕЦ сумарною електричною потужністю близько 105МВт.

Санітарне очищення

Система санітарного очищення м. Маріуполь планова - регулярна, здійснюється за допомогою контейнерів та урн для побутових відходів. Частина сектору індивідуальної забудови обслуговуються за планово – подвірною (побудинковою) системою. нормами.

Вивіз та знешкодження твердих побутових відходів здійснюється на діючому міському полігоні, Проектна потужність полігону ТПВ складає 1930 тис. тонн, площа полігону 17,21 га.

Транспорт

Місто Маріуполь являється важливим транспортним вузлом Донецької області.

В зоні впливу міста знаходяться магістральні автомобільні і залізничні дороги, міжнародний морський торговельний порт, аеропорт.

Значна частина зовнішніх перевезень виконується по автомобільних дорогах державного і місцевого значення: Одеса – Мелітополь –Новоазовськ, Слов'янськ– Донецьк– Маріуполь, Запорожжя-Маріуполь, Ялта-Маріуполь-Талаківка-Тельманове.

Транзитні транспортні потоки зовнішніх автомобільних доріг (в основному, а/д Одеса – Новоазовськ) значно завантажують магістральну мережу міста, що негативно впливає на загальну транспортну ситуацію. Об'їздних автодоріг місто немає.

Для обслуговування пасажирів в Маріуполі функціонують: автовокзал і приміська автостанція (АС-2).

Маріупольський залізничний вузол виконує значні обсяги зовнішніх вантажних перевезень, в основному обслуговування Маріупольських металургійних комплексів і забезпечує далекі і приміські пасажироперевезення.

З північно-східної сторони в місто заходить тупикова двухколійна електрифікована магістраль Харків-Маріуполь.

В межах міста на залізничній лінії розташовані станції: Маріуполь-порт, Маріуполь, Саргана, Маріуполь-Сортувальний.

Маріупольський морський торговельний порт входить до трійки провідних портів України.

Аеропорт Маріуполь розташований в 8,5 км від м Маріуполя. Смуга дозволяє приймати важкі літаки типу ТУ-134, ТУ-154, ЯК-42, ІЛ-76, АН-72 та ін .

У м. Маріуполі внутрішньоміські пасажирські перевезення здійснюються тролейбусом, трамваєм, автобусом, мікроавтобусом, а також індивідуальним і відомчим легковим автотранспортом.

2.5. ОБГРУНТУВАННЯ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Особливості розвитку міста

Маріуполь має дуже високий потенціал просторового та економічного розвитку, і цей факт матиме визначальний вплив на розвиток міста на перспективу. Негативні тенденції розвитку міста можливо подолати завдяки правильній організаційній та інвестиційній політиці міста та області.

Місце Маріуполя в системі розселення України, наявність зовнішньої розвинутої транспортної інфраструктури, наявність в місті вільних територій, його функціонування як великого промислово-транспортного вузла створюють всі передумови для диверсифікації існуючої структури виробництва та розширення його спеціалізації за рахунок розвитку наукоємних та екологічних виробництв, логістики, системи виробництв середньо- та високотехнологічного обладнання для екологічної реабілітації територій та промислової переробки відвалів, а наявність природних та культурних ресурсів – для розвитку туризму та рекреації.

Основним пріоритетом розвитку міста на перспективу повинен стати подальший розвиток машинобудівної промисловості, металургійного виробництва та пов'язаних з ним галузей за умови модернізації та екологізації виробництва.

В місті необхідно створювати нові робочі місця та розвивати галузі, яким раніше не приділялося достатньої уваги - надання логістичних послуг та створення великих логістичних центрів, створення виробництв з виготовлення обладнання, машин та приладів для екологічної реабілітації території, переробка відвалів, туристична галузь. Крім того, актуальним є організація технопарків, бізнес-інкубаторів, бізнес-центрів. Є можливість для створення великого транспортного хабу.

Територіально-виробничий комплекс

Промисловість

У Маріуполі діють 56 промислових підприємств різних форм власності. Промисловість міста багатогалузева з перевагою важкої індустрії. Провідною галуззю є чорна металургія, яка представлена підприємствами ПАТ «Маріупольський металургійний комбінат імені Ілліча» та ПРАТ «МК «Азовсталь». Її питома вага в загальнономіському обсязі промислового виробництва становить близько 90%.

ПАТ «Маріупольський металургійний комбінат імені Ілліча»-**підприємство з повним металургійним циклом** найбільше підприємство міста і друге за розміром металургійне підприємство України (після «Mittal Steel Kryvyi Rih»). На підприємстві планується реконструкція аглофабрики, киснево-конвертерного цеху, листопрокатного цеху. Чисельність персоналу після реконструкції планується збільшити на 400 осіб (дані анкети ПАТ «ММК ім. Ілліча»).

ПРАТ «МК «Азовсталь» - металургійний комбінат, монополіст в Україні за випуском деяких найменувань металопрокату, підприємство з повним металургійним циклом. Основні види продукції ПРАТ МК «Азовсталь» - кокс металургійний, чавун та вироби з нього, сталі зливки, сталі сляби безперервного лиття, листовий прокат, балки, швелери, профілі спецпризначення, тощо.

До 2021 року планується виведення з експлуатації доменної печі №5 без зниження обсягів виробництва. Заплановано також закінчення капітального ремонту ДП-3 та введення установки по вдуванню ПУТ на ДП-3. Перспективна чисельність зайнятих - 10780 осіб.

Машинобудування займає друге місце в структурі промислового виробництва міста. Основні підприємства - ТОВ «Метінвест-Маріупольський ремонтно-механічний завод», ВАТ Концерн «Азовмаш».

АЗОВСЬКИЙ СУДНОРЕМОНТНИЙ ЗАВОД (АСРЗ) — найбільше підприємство свого класу на Азовському морі.

Маріупольський морський торговий порт- один з найбільших в Україні.

Маріупольський порт може переробляти більше 17 млн. тон вантажів. Вантажооборот в 2017 році - 6,514 млн.тон.

Крім важкої індустрії в місті розвинута харчова промисловість, промисловість будівельних матеріалів, хімічна промисловість інші галузі.

Потенційна територіальна ємність міста. Житлове будівництво та його розміщення

Об'єми житлового будівництва і його структура

Генеральним планом передбачено розміщення житлового будівництва на розрахунковий період на 65 ділянках загальною територією 904,3 га, в тому числі багатоквартирного – 321 га, садибного – 583,3 га.

В складі територій, передбачених під садибне будівництво, 109 га становлять садові товариства, розміщені в існуючих межах міста, які передбачено реконструювати під садибну забудову.

На більш віддалений період – стратегічну перспективу передбачені ще 33 ділянки для розміщення багатоквартирного та садибного житлового будівництва.

Обсяги вибуття житлового фонду

При розрахунках обсягів житлового фонду міста враховувалося, що частина існуючого житла буде вибувати з експлуатації з різних причин:

- ліквідація аварійного й старого житла;
- ліквідація житла, що підтоплюється, в районі «Слобідка»;
- ведення реконструктивних заходів.

Прогнозується, що протягом розрахункового періоду з експлуатації вибуде близько 120,0 тис. м² житлового фонду, з яких 104,8 тис м² садибного й 15,2 тис. м² багатоквартирного.

Житловий фонд на розрахунковий етап

Тип забудови	Житловий фонд на початок 2018 року		Обсяги вибуття житлового фонду		Існуючий, фонд що залишається в експлуатації		Нове будівництво		Житловий фонд на кінець розрахункового етапу	
	Тис. м ²	Тис квартир	Тис. м ²	Тис квартир	Тис. м ²	Тис квартир	Тис. м ²	Тис/квартир	Тис. м ²	Тис квартир
Багатоквартирний	6830	134	15,2	0,31	6814,8	133,69	2480,5	41,28	9295,3	174,97
Садибного типу	2570	51	104,8	2,0	2465,2	49,0	837,5	7,57	3502,7	56,57
<i>В тому числі реконструкція садових товариств</i>	-	-	-	-	-	-	152	1,463	152	1,463
Блокований	-	-	-	-	-	-	2,2	0,02	2,2	0,02
Всього	9400	185	120,0	2,31	9280,0	182,69	3320,2	48,87	12800,2	231,56

Житловий фонд на 1 етап

Тип забудови	Житловий фонд на початок 2018 року		Обсяги вибуття житлового фонду на 1 етап		Існуючий, фонд що залишається в експлуатації на 1 етап		Нове будівництво		Житловий фонд на кінець 1 етапу	
	Тис. м ²	Тис квартир	Тис. м ²	Тис квартир	Тис. м ²	Тис квартир	Тис. м ²	Тис квартир	Тис. м ²	Тис квартир
Багатоквартирний	6830	134	11,2	0,23	6819	133,77	535,5	8,88	7354,5	142,65
Садибного типу	2570	51	16,0	0,23	2554	50,77	443,5	3,98	2997,5	54,75
Блокований	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Всього	9400	185	27,2	0,46	9373	184,54	979,0	12,86	10352	197,4

Перспективна чисельність населення. Розселення населення

Перспективна чисельність населення міста, визначена за сельбищною ємністю території, складе на кінець I етапу 468 тис. осіб, на кінець розрахункового етапу – 511,0..тис. осіб.

Нижче наведені показники розселення перспективного населення по типах житлового фонду та етапах реалізації генерального плану.

Житловий фонд	Існуючий стан, тис осіб	I етап , тис осіб			Розрахунковий період тис осіб		
		В існуючому на I етап	В новому на I етап	Всього на кінець I етапу	В існуючому на розр	В новому	Всього
Багатоквартирний	330,14	327,8	21,45	337,25	290,9	96,45	387,35
Садибного типу	110,23	108,0	10,75	130,76	103,0	20,4	123,4
Реконструкція колективних садів	-	-	-	-	-	0,2*	0,2
Блокований одноквартирний	-	-			-	0,05	0,05
Всього	440,37	435,8	32,2	468,0	393,9	117,1	511,0

Принципи організації системи обслуговування

Розрахунки виконані для перспективного населення міста - 511 тис. осіб. У розрахунку потреби в закладах обслуговування врахована потреба населення, що тяжіє до м. Маріуполя як до міжрайонного центру Донецької області. Місто Маріуполь виконує роль міжрайонного центру міжселенного обслуговування для населення Нікольського, Мангушського адміністративних районів Донецької області, підконтрольних Україні. Чисельність населення цих територій становить орієнтовно 55 тис. осіб.

Зони громадських центрів, передбачені генеральним планом

Розміщення зон громадських центрів	Територія зони, га	Період освоєння	Існуюче використання
1 етап та розрахунковий період			
Біля ділянок житлового будівництва №27,20,19	18,7*	Розрахунковий період	Вільна від забудови
Біля ділянки житлового будівництва № 22	15,18*	Розрахунковий період	Вільна від забудови
Біля ділянок житлового будівництва 24,70	20,9*, 5,2	Розрахунковий період	Вільна від забудови
Біля ділянки житлового будівництва №25	28,4	Розрахунковий період	Вільна від забудови
Біля ділянки житлового будівництва №26	25,0	Розрахунковий період	Вільна від забудови
В районі вулиці Громової	5,37		Інші озеленені
Вул. Бахчиванджі (район проектного парку)	2,3		Вільна від забудови

Біля ділянки житлового будівництва №31	1,7	1 етап	Вільна від забудови
Між вулицями Шевченка та Кірова (район ділянки № 109)	8,9	Розрахунковий період	Садибна забудова
Район вул. Волзька	3,0		Вільна від забудови
Район ділянки житлового будівництва №39	3,3	1 етап	Інші озеленені території
Район ділянки житлового будівництва № 71	5,0	1 етап	Вільна від забудови
Вул. Мамина Сибіряка	2,6	1 етап	Вільна від забудови
Вул. Миколаївська- пров. Ковальський	1,5	1 етап	Виробничі території
Вул.Торгова – вул. Георгіївська	1,4	1 етап	Виробничі території
Вул.Італійська (район пров. Підгірний)	0,6	1 етап	Складська територія
Район Приморський бульвар (намив набережної та влаштування зони громадського центру)	35,6*	1 етап	Морська акваторія
Район ділянки житлового будівництва №6	0,9	1 етап	Вільна від забудови
Район ділянки житлового будівництва №1	1,9	Розрахунковий етап	Вільна від забудови
Всього на 1 етап та розрахунковий період	187,45		
в тому числі поза існуючими межами міста	90,38		
Стратегічна перспектива			
Район ділянок житлового будівництва № 49,50,46	6,8	Стратегічна перспектива	Інші озеленені території
Район ділянки житлового будівництва № 52	1,0	Стратегічна перспектива	Вільна від забудови
Район ділянки житлового будівництва № 57, 92	8,7*	Стратегічна перспектива	Вільна від забудови
Район ділянки житлового будівництва № 56	1,8*	Стратегічна перспектива	Вільна від забудови
Район ділянки житлового будівництва №10	9,4	Стратегічна перспектива	Вільна від забудови
Всього стратегічна перспектива	27,7		

*зони громадських центрів поза існуючими межами міста (включаються в проектну міську межу)

Розрахунок та розміщення кладовищ

На території м. Маріуполя розміщено 17 кладовищ загальною площею 221,66 га, в тому числі, вільна для поховань територія – 31,9 га. Всі кладовища, крім Старо-Кримського (новий майданчик) та Ново-Троїцького, закриті і мають відповідні рішення про закриття.

Відповідно до нормативів ДБН Б.2.2-12:2019, необхідна вільна територія кладовищ на перспективу повинна становити для м. Маріуполь 122-180 га.

Генеральним планом передбачено розширення кладовищ на 198 га, в тому числі, Старо-Кримського кладовища - на 135 га та Ново-Троїцького кладовища – на 63 га.

Таким чином, загальна площа кладовищ на території міста становитиме 420,6 га, в тому числі вільна територія для поховань - 229,9 га.

Функціональне зонування території. Архітектурно-планувальна структура

Проектом передбачається зонування території міста за видами її використання на такі основні зони: сельбищна, виробнича, рекреаційна, зона зелених насаджень, спортивна зона, зона зовнішнього транспорту та інженерної інфраструктури, зона транспортно-логістичних підприємств. Як окремий структурний елемент виділяється загальноміський історичний центр, та центри планувальних утворень.

На перспективу передбачається розширення *сельбищної зони* за рахунок освоєння незабудованих територій в різних частинах міста та завершення формування незавершених багатоповерхових кварталів. Всього, в генеральному плані було розглянуто 99 ділянок, на яких пропонується розмістити сельбищну забудову 65 – на розрахунковий період, 34 – на містобудівний прогноз/стратегічну перспективу).

Зона загальноміського центру в Маріуполі історично сформувалася вздовж вулиць Куїнджі, Італійська, проспекту Миру та проспекту Металургів.

Крім того, багато закладів загальноміського значення розміщується вздовж центральних вулиць міста- проспекту Миру, проспекту Нахімова, Запорізькому шосе.

Свої центри та підцентри обслуговування є практично в усіх житлових утвореннях міста. Генеральним планом передбачено подальший розвиток існуючих центрів та підцентрів та формування нових. Пропонується створити цілу низку нових підцентрів обслуговування в районах нової сельбищної забудови.

Виробничо-комунальні території міста займають близько 35% забудованої території міста. Подальший розвиток виробничо-складського та комунального комплексу міста буде вестись в значній мірі не за рахунок будівництва нових об'єктів на нових територіях, а, головним чином, за рахунок реконструкції та технічного переоснащення підприємств. На існуючих підприємствах пропонується не тільки нарощувати та модернізувати власні виробничі потужності, а і вивільняти частини земельних ділянок та виробничих площ для організації нового виробництва.

Резервні території для розміщення нових промислових, комунальних та складських об'єктів та об'єктів, що виносяться за межі сельбищної території, передбачені за рахунок ущільнення та впорядкування існуючої промислової забудови.

Об'єкти логістики та об'єкти дорожнього автомобільного сервісу пропонується розмістити вздовж обвідної дороги .

Рекреаційні, спортивно-розважальні центри та комплекси пропонується створити на базі вже існуючих спортивних об'єктів та нових, які планується розмістити в районі нової житлової забудови в південно-західній частині міста. Отримає розвиток *рекреаційна* зона вздовж узбережжя моря.

На схід від зоопарку, вздовж вулиці Проектна, передбачається розташування мотодрому. Генеральним планом пропонується значний розвиток рекреаційної зони міста за рахунок наміву пляжної зони та облаштування набережної в центральній частині міста та

благоустрою пляжу «Піщанка» з будівництвом туристичної канатної дороги в південно-західній частині міста.

На перспективу передбачено *будівництво нового транспортного вузла* (хабу), який об'єднає шляхи сполучення повітряного, автобусного та залізничного транспорту в єдину систему, в південно-західній частині міста.

Проектом передбачено *озеленення* вздовж водотоків та водойм, створення своєрідної зеленої «підкови» навколо центру міста, озеленення та укріплення ярів та підроблених територій та організацію зелених проходів вздовж вулиць, які створюють єдину систему, своєрідний екологічний каркас міста. Надаються також пропозиції по створенню та благоустрою санітарно-захисних зон.

Основні зелені масиви планується розмістити вздовж берегів річок та струмків, в нових житлових утвореннях та на зв'язках центру та районів міста з місцями рекреації та відпочинку.

Значна увага приділяється формуванню великої рекреаційно-спортивної зони на намівних територіях вздовж узбережжя моря.

Лісові насадження частково переводяться в лісові насадження загального користування (лісопарки).

Проектні парки розміщуються на нових вільних від забудови територіях в усіх районах міста.

Основою планувальної організації міста є його планувальний каркас, що формується з екологічного каркасу та магістральної мережі.

Головними осями та опорними елементами екологічного каркасу Маріуполя є морське узбережжя, існуючі лісові насадження, зелені насадження вздовж водотоків та водойм та існуючі зелені насадження загального користування (парки, сквери, бульвари). Створення єдиної ландшафтної-рекреаційної системи міста в генеральному плані досягається шляхом утворення широких пішохідних зелених проходів, бульварів, озеленення існуючої вуличної мережі. Особлива увага приділяється організації парково-рекреаційних зон.

Генеральним планом передбачається розвиток і удосконалення існуючої магістральної мережі та доповнення її загальноміськими магістралями та магістралями районного значення в районах нового житлового будівництва. Одним з основних транспортних заходів для відведення транзиту з центру міста, є створення дублерів основних транспортних потоків, будівництво обвідної дороги в периферійній частині Маріуполя та пробивка нових та реконструкція існуючих вулиць, які матимуть вихід на зовніші напрямки.

Озеленені території загального користування (парки, сквери, бульвари)

На території міста озеленені території загального користування представлені парками, скверами, бульварами, зеленими зонами. Загальна площа парків, скверів, бульварів та зелених зон становить 277,8 га, в складі яких озеленені території становлять орієнтовно 65,5 % або 182,0 га. Забезпеченість населення міста озеленими територіями загального користування становить 4,0 м² на особу (нормативний показник - 19 м² на особу).

Проектом передбачається організація на розрахунковий період парків, скверів, загальною площею 667 га. В їх складі озеленені території загального користування складатимуть орієнтовно 80 % (540 га).

Територія парків, скверів, бульварів на кінець розрахункового періоду складе 944,8 га, в тому числі озеленена -722 га (14 1 м²/особу)

2.6. ТРАНСПОРТ

Зовнішній транспорт

Згідно з Програмою створення та функціонування національної мережі міжнародних транспортних коридорів в Україні, по території зони впливу Маріуполя передбачається проходження міжнародних автомобільного та залізничного транспортних коридорів - ЧЕС.

Зважаючи на значний обсяг транзитного транспорту і на лімітовану кількість перетинів через водотоки та залізницю, в проекті генерального плану передбачено будівництво магістралі безперервного руху яка з'єднає напрямком Новоазовськ – Мангуш.

Залізничний транспорт

Безпосередньо до міста Маріуполь підходить залізничний міжнародний транспортний коридор ЧЕС з відгалуженнями Рені - Ізмаїл - Одеса - Колосівка - Помічна - Знам'янка - Дніпро - Ясинувата - Квашине, Харків – Синельникове - Джанкой (Керч, Феодосія) - Сімферополь - (Євпаторія), Колосівка - Миколаїв - Херсон - Чаплине - Бердянськ, Донецьк - Маріуполь;

Однак реалізація в повній мірі цього проекту можливо буде здійснити лише за умови деокупації Донбасу.

Безпосередньо в місті передбачається винесення залізничних колій, які проходять вздовж прибережної лінії, винесення залізничного вокзалу та сортувальної станції в зону аеропорту та нового ХАБу.

Також намічено створення залізничного зв'язку з західної частини від міста Камиш Зоря до міста Маріуполь. Це буде залізничний зв'язок з новим хабом та новим під'їздом до порту, загальною довжиною 26 км.

Автомобільні дороги і автотранспорт

Проектом генерального плану намічено будівництво ділянки швидкісної автомагістралі з обходом м. Маріуполя, протяжністю 84,0 км у напрямку транспортного коридору ЧЕС. Нова траса пройде від смт Комишувате до смт. Володарське і далі, по новій ділянці довжиною 12,0 км, до перетину кордону з Російською Федерацією в пункті пропуску "Новоазовськ". Для створення безперервного руху проектом генерального плану намічені транспортні розв'язки в різних та одному рівнях.

З метою посилення транспортного зв'язку в напрямку Запоріжжя, пропонується здійснити реконструкцію територіальної автодороги Запоріжжя-Маріуполь (Т-08-03) за параметрами I технічної категорії.

Намічається реконструкція і будівництво ділянок місцевих автодоріг, розташованих в зоні впливу Маріуполя, для створення дублера для транспортного коридору.

Для забезпечення ефективного функціонування транспортних коридорів пропонується розмістити транспортно-складський комплекс з митним пунктом пропуску.

Для поліпшення обслуговування пасажирів намічаються: реконструкція автовокзалу; будівництво автостанції АС-3 на Новоазовському напрямку.

Авіатранспорт

Відповідно до стратегії розвитку міста Маріуполь на період до 2021 року, у місті планується відкрити після ремонту міжнародний аеропорт Маріуполь. У зв'язку з подальшим збільшенням обсягів авіап перевезень, намічені заходи, пов'язані з будівництвом і модернізацією основних фондів аеропорту.

Крім того, генеральним планом, передбачається організація зручних транспортних зв'язків міста з аеропортом:

Передбачається розвиток малої авіації, насамперед гелікоптерного транспорту. Враховуючи зручні транспортні зв'язки та можливість пересадки з одного виду транспорту на інший передбачено розміщення ХАБУ з організацією авіаційного, залізничного та автомобільного транспорту.

Морський транспорт

У проекті передбачаються наступні, найбільш важливі, заходи з розвитку морського порту:

- Модернізація причальної лінії: реконструкція окремих причалів, комплексу транспортного обладнання, складу генеральних вантажів.
- Будівництво додаткових порталних кранів.
- Подальше технічне переозброєння, впровадження нових технологій.

Також генеральним планом передбачено будівництво нової залізничної гілки для обслуговування порту.

Магістральна вулична мережа

На розрахунковий термін генеральним планом намічається:

- організація широтного транспортного зв'язку у напрямку: Володарське шосе - бул. Шевченка - пара вулиць Шевченка- Мар'їнська, проєктована ділянка магістралі по правому березі Кальміус - вул. Міжрічкова - вул. Таганрогська. Загальна протяжність магістралі на розрахунковий термін складе 19,0 км.

- будівництво напівкільцевої магістралі у напрямку - новий східна ділянка магістралі – вул. Новосібірська- нову західну ділянку магістралі (район морпорту). з проїзною частиною 16,0 м. Магістраль запроектована на 4 смуги руху. Загальна протяжність напівкільцевої магістралі складе 32,0 км.

-будівництво ділянки магістралі загальноміського значення на 4 смуги руху: вул. Семафорна -вул. Кустоовражна (продовження - магістральної зв'язки між вул. Таганрогська і вул. Заозерна до напівкільцевої магістралі).. Протяжність - 4,7 км.

Проектом передбачається: реконструкція Приморського бульвару - 3,8 км (розширення проїзної частини з 9,0-10,5м до 15,0м); продовження будівництва Приморського бульвару (вул.Перша Слободка) - 3,0 км; будівництво мостового переходу через гавань Шмідта.

На більш віддалену перспективу за умови будівництва мостового переходу гавань заводу «Азовсталь» передбачається будівництво дублюючої широтної магістралі між Лівобережним і Центральним районам.

Транспортні розв'язки в різних рівнях передбачені вздовж проходження напівкільцевої магістралі на перетині з магістральними вулицями міста. Загальна кількість – 8 одиниць.

На кінець розрахункового строку загальна довжина магістральних вулиць становитиме – 271,9 км.

З яких :

- магістральні вулиці загальноміського значення – 107,8 км.;
- магістральні вулиці районного значення – 164,1 км.

Щільність магістральної мережі становитиме – 2,4 км/кв.км.

Внутрішньоміський транспорт

А) Трамвай

Подальшого розвитку трамвайної мережі в генеральному плані не передбачається.

На розрахунковий період генпланом пропонується:

- ліквідація трамвайної лінії в центральній частині міста по вул. Куїнджі (від вул. Шевченка до вул. Миколаївській), вул. Митрополитська, що дасть можливість збільшити

ширину проїжджої частини вулиць, поліпшити умови руху транспорту за рахунок скорочення кількості перетинів з трамвайними коліями.

- Ліквідація трамвайної лінії по вул. Миколаївській в зв'язку з закриттям трамвайного депо №1.

Загальна протяжність ліквідованих трамвайних ліній складе 3,5 км.

- Винесення існуючого трамвайного депо №1 (фактична ємність депо в два рази перевищує нормативну) з центральної частини міста на новий майданчик в район Запорізьке шосе. Під будівництво депо, місткістю 50 машин зарезервована територія (4,0 га).

- Продовжити трамвайну лінію до планованого депо №1.

Протяжність трамвайних ліній на кінець розрахункового терміну складе 35,0 км.

Б) Тролейбус

На розрахунковий термін намічено продовження троллейбусних ліній, протяжністю 33,0 км, по найбільш завантаженим напрямкам:

- Будівництво лінії по вулицях Дарвіна, Лазарева, від пр. Нахімова до житлового масиву П-2 і аеропорту, протяжністю 4,0 км.

- Будівництво лінії по вул. Митрополитська від пр. Миру до житлового масиву Ж-1, протяжністю 5,0 км

- будівництво лінії до аеропорту (від перетину пр. Миру з вул. Купріна до аеропорту), протяжністю 5,0 км

- Будівництво лінії в північно-західній частині міста на зв'язку нових житлових майданчиків, що розміщуються в Центральному районі, центром, протяжністю 8,0 км. Лінія пройде від пр. Будівельників по вул. Гранітної, далі по проектованій магістральній вулиці районного значення, пр. Бойко до пр. Металургів.

- Продовження будівництва лінії до нового житлового масиву І-2 (Металургійний район), протяжністю 5,0 км. Лінія пройде з пр. Миру, вулицями Заозерна і Кустовражна (проектована магістральна вулиця загальноміського значення).

- Будівництво лінії в східному житловому районі по вул. Українського козацтва, вул. Цимлянської протяжністю 4,0 км

Протяжність троллейбусної мережі на розрахунковий термін складе 84,0 км.

В) Автобус

На розрахунковий термін д передбачається:

- Продовження діючих і організація нових автобусних маршрутів. Загальна протяжність нових автобусних ліній по осі вулиць складе 240,0 км.

- З метою зменшення інтенсивності транспортних потоків на вулицях центрального ядра пропонується ліквідувати рух автобуса по пр. Миру на ділянці від вул. Торгової до пр. Металургів.

- Ліквідація автобусних ліній, що проходять на ділянках житлових вулиць.

Легковий автотранспорт

Рівень автомобілізації було прийнято 300 автомобілів на 1000 мешканців, в тому числі, 280 індивідуальних автомобілів на 1000 мешканців.

Загальний парк автотранспорту на розрахунковий період становитиме – 153,3 тис. автомобілів, в тому числі 143 тис. приватного автотранспорту.

На сьогоднішній день в місті функціонує 50 АЗС. Додатково до існуючих на розрахунковий строк слід звести ще 27 АЗС, по 4 паливно-роздавальні колонки на кожній, крім того, необхідно передбачити електрозаправки.

Весь приватний легковий транспорт на розрахунковий строк передбачено забезпечити місцями постійного зберігання. Автовласники, що мешкають на території садибної забудови,

зберігатимуть свій автотранспорт на території власних садиб. Орієнтовна кількість – 37 тис. машино-місць.

Автовласники, що мешкають на території багатоквартирної забудови будуть зберігати свій автотранспорт на території існуючих гаражних кооперативів та автостоянок, загальна ємність яких повинна становити – 92 тис. машино-місць.

Автовласники, що мешкають на території проектної багатоквартирної забудови, частково зберігатимуть свій приватний легковий автотранспорт на відкритих автостоянках та в проектних багаторівневих гаражах, які передбачається звести поблизу проектних будинків автовласників. Додатково до існуючої кількості машино-місць в гаражах та відкритих стоянках (23600 машино-місць існує) необхідно передбачити – 68,0 тис. машино-місць які будуть передбачені в багатопверхових гаражах, розрахованих на 3 -4 поверхи.

2.7. ІНЖЕНЕРНЕ ОБЛАДНАННЯ ТЕРИТОРІЇ

Водопостачання

Розрахункова потреба у воді на розрахунковий період орієнтовно складе:

(тис. м³/добу):

Показники	Розрахунковий етап	1 етап
1	2	
Вода питної якості	265,19	226,19
Технічна вода	328,86	326,41

Протипожежні витрати води в цілому по місту: при трьох розрахункових пожежах для населення по 80 л/с, зовнішнє і 2×5 л/с – внутрішнє, на автоматичне 22,2 л/с - 2900 м³. Протипожежний запас намічається зберігати в резервуарах чистої води на водопровідних ділянках.

Покриття розрахункової потреби, у воді питної якості, передбачається за рахунок наявних поверхневих джерел.

Господарсько-питне водопостачання передбачається централізованим комунальним водопроводом. Покриття розрахункової потреби у воді питної якості передбачається по схемі, що існує з будівництвом нових споруд та мереж водопроводу.

Технічне водопостачання планується здійснювати по схемам, що існують на пром підприємствах.

Для поливу та миття міських територій, зрошення присадибних ділянок передбачається використання місцевих поверхневих джерел і ґрунтових вод та існуючої системи технічного водопроводу.

Промпобутова каналізація

Відповідно до розрахунку, об'єм стічних вод на розрахунковий період складе для міста - 241,47 тис. м³/добу, у т. ч. на 1 етап 204,41 тис. м³/добу .

Відведення та очищення господарчо-побутових та частини промислових стічних вод передбачається централізованою комунальною каналізацією. Очищення проектного об'єму стічних вод передбачається на існуючих міських очисних спорудах каналізації, які потребують реконструкції.

Санітарне очищення

Розрахунковий об'єм накопичення твердих побутових відходів та сміття з вулиць складе: на розрахунковий період генерального плану -196,86 тис. т/рік, , у тому числі на I етап – 180,1 тис. т/рік

Необхідна розрахункова площа полігону – 76,38 га, у тому числі на I етап - 25,2га.

Для поліпшення екологічного стану міста, зважаючи на розташування у полігону у заплаві р. Кальміус, пропонується будівництво комплексного підприємства промислової переробки відходів з урахуванням надходження відходів з прилеглих населених пунктів, орієнтовною потужністю біля 200 тис. т./рік. Потрібна площа для розміщення такого підприємства становить біля 18 га

На I етап пропонується будівництво полігону твердих побутових відходів в Орджонікідзевському районі м. Маріуполя. Після повного відпрацювання полігону він підлягає закриттю.

Утилізація трупів домашніх та безпритульних тварин передбачена на території підприємства промислової переробки відходів.

Необхідна розрахункова площа земельної ділянки для розташування пунктів тимчасового утримання безпритульних тварин становить 0,153 га на розрахунковий етап, на I етап 0,14 га,

Теплопостачання

Розрахункові величини необхідного теплового потоку для теплопостачання багатоквартирного житлового фонду, закладів і підприємств обслуговування в проектних межах м. Маріуполь, за умови 100% покриття потреб теплоспоживання на кінець реалізації обсягів будівництва розрахункового етапу складуть 960,78 МВт.

Теплопостачання нових ділянок багатоквартирного житлового будівництва, розміщених за межами можливого додаткового підключення абонентів до існуючих джерел теплоти, пропонується шляхом використання модульних (блочних і дахових) котелень.

Джерелами теплопостачання промислових підприємств залишаються ТЕЦ або власні котельні.

Даним проектом передбачено побудувати 5 котелень та прокласти 12,5 км теплових мереж, у тому числі на I етап 2 котельні та 3,0 км теплових мереж.

Розрахунковим видом палива в котельних установках прийнятий природний газ.

Газопостачання

Подальший розвиток системи газопостачання м. Маріуполя намічається з урахуванням нових споживачів, прийнятих до освоєння площадок розміщення житлового будівництва.

Перспективний розвиток газифікації м. Маріуполя з урахуванням газопостачання споживачів по ділянках розміщення багатоквартирної і садибної забудови намічається шляхом подальшої розбудови системи розподільчих газопроводів високого, середнього і низького тисків, будівництва нових ГРП, ШРП.

При цьому на розрахунковий етап намічається побудувати 18 од. ГРП (ШРП) і прокласти близько 21,0 км, у тому числі на I етап 15 ГРП (ШРП) та 19,0 км розподільчих газопроводів високого та середнього тиску з використанням сучасних технологій і матеріалів прокладки мереж, що істотно зменшує капітальні витрати й продовжує строк експлуатації газопроводів.

Електропостачання

Виходячи з розрахунків електричних навантажень та враховуючи місцеві умови м. Маріуполь Схема зовнішнього електропостачання міста може залишитись без змін. При цьому в зв'язку зі ростом навантажень та для забезпечення надійного електропостачання споживачів міста пропонується проведення наступних заходів:

- для забезпечення надійного електропостачання м. Маріуполь рекомендується провести реконструкцію електропідстанцій напругою 110-35кВ із заміною існуючих силових трансформаторів на трансформатори більшої потужності;

- розподіл електроенергії між споживачами передбачений по мережах напругою 6-0,4кВ, для чого на території міста передбачити будівництво необхідної кількості розподільних пунктів 6кВ (РП-6кВ), трансформаторних підстанцій 6/0,4кВ (ТП-6/0,4кВ),

мереж 6кВ і 0,4кВ і зовнішнього освітлення. Кількість, розміщення, потужність РП-6кВ, ТП-6/0,4кВ та приєднання їх до розподільчої мережі міста вирішуються на подальших стадіях проектування згідно Технічних умов енергопостачальної організації.

- при розробці проекту розвитку та реконструкції міських електромереж доцільно розглянути питання про переведення мереж 6кВ на напругу 20кВ, що підвищить їх пропускну спроможність та зменшить втрати електроенергії.

- впродовж всього розрахункового періоду необхідно проводити реконструкцію і розширення електричних мереж, заміну зношеного і морально застарілого обладнання, упроваджувати енергозберігаючі установки та технології.

- при забудові проектних майданчиків слід врахувати розташування повітряних ліній електропередачі 330кВ, 220кВ, 110кВ та 35кВ і передбачити облаштування технічних коридорів, санітарних та охоронних зон.

2.8. ІНЖЕНЕРНА ПІДГОТОВКА ТА ЗАХИСТ ТЕРИТОРІЇ

Гідротехнічні заходи

Основні гідротехнічні заходи

№ з/п	Найменування	Одиниці виміру	Кількість	
			Всього розрахунковий період	У тому числі 1 етап
1.	Протипаводковий захист (захисні дамби)	км	14,7	4,0
2.	Регулювання (розчищення) русел рік Кальміус і Кальчик	км	90,8	12,0
3.	Регулювання (розчищення) водоймищ	га	150,7	48,0
4.	Берегоукріплення із благоустроєм пляжу	км	5,9	3,1
		га	71,0	25,1
5.	Набережна (благоустрій)	км	2,2	2,2
6.	Протиерозійні заходи	га	599,0	75,0
7.	Заходи по зниженню рівня ґрунтових вод (захист від підтоплення)	га	162,0	64,0
8.	Протизсувні заходи	га	486,0	40,0
9.	Рекультивация порушених територій (кар'єри, і ін.)	га	218,0	120,0
10.	Ліквідація заболоченостей	га	215,6	115,0
11	Влаштування пляжів (намив)	га	50,2	25,1

2.9. ПРОТИПОЖЕЖНІ ЗАХОДИ

В генеральному плані виконаний розрахунок необхідної кількості пожежних автомобілів для міста Маріуполь з перспективним населенням 511 тис осіб згідно з нормативами ДБН Б.2.2-12:2019. За розрахунком, необхідна кількість пожежних машин (автоцистерн) для перспективного населення міста -51, спеціальної техніки -16 одиниць.

Для забезпечення необхідних радіусів обслуговування пожежними депо на території міста передбачені пожежні депо II ступеня :

- в районі перетину вулиць Молодіжна та Старокиївське шосе;
- в районі перетину вулиць Проектна -11 та Молодіжна;
- в районі перетину вулиці Заозерна та провулку Волонтерівський;
- в районі перетину вулиць Проектна-17 та Ломізова;
- по вулиці Мурманська;
- в районі перетину вулиць Азовської військової Флотилії та Очаківська;
- в районі перетину вулиць Нижні Аджахи та Набережна.

Необхідна площа земельної ділянки для одного пожежного депо -1,2 га

2.10. ПЕРСПЕКТИВНИЙ РОЗПОДІЛ ТЕРИТОРІЇ

Генеральним планом передбачено включення до перспективної межі міста 2146,3 га: з південно-західного, західного боку - 1183,5 га, з північного, північно-східного боку - 642,3 га, із східного боку -175,8 га, з південно-східного боку - 94,7 га, намив пляжу загальною площею 50,0 га.

Територія м. Маріуполь в перспективних межах становитиме 20260 га.

Існуюче та перспективне використання території міста

№ п/п	Найменування територій	Існуючий розподіл території згідно плану ЗГУ	Розрахунковий період
	Територія в межах населеного пункту, всього	18113,7	20260,0
1.	У т.ч. житлової забудови, всього	4428,3	5192,2
	- багатоквартирної	1164,3	1477,7
	- садибної (квартали без доріг)	3264,0	3713,4
	- блокованої		1,1
2	Громадської забудови, всього	817,32	1083,3
	у т.ч.- установ управління, культури торгівлі, громадського харчування, побутового обслуговування	305,3	944,3
	- закладів загальної середньої освіти	160,6	
	- закладів дошкільної освіти	70,0	
	- фізкультурно-оздоровчих і спортивних споруд	52,2	
	- закладів охорони здоров'я	102,7	
	- підприємств торгівлі	59,3	
	- спеціалізованих закладів позашкільної освіти	8,12	

	- науково-дослідних та проектних організацій	2,9	2,9
	- вищих та середніх спеціальних навчальних закладів	36,6	116,2
	- культових споруд	13,7	14,0
	- установ соціального забезпечення	5,9	5,9
3	Виробничої, всього	3335,8	3332,1
4	Комунально-складської, всього	399,8	592,4
.	у т.ч. кладовищ	222,6	420,6
5	Транспортної інфраструктури, всього	1296,3	2012,9
	у т.ч. вулично-дорожньої мережі	644,1	1091 в червоних лініях
	-споруд та підприємств для зберігання та обслуговування транспортних засобів (АЗС, шиномонтажу, СТО) гаражних кооперативів, індивідуальних гаражів автостоянок)	260,2	265,0
	- зовнішнього транспорту	392,0	656,9
6	Ландшафтно-рекреаційної та озелененої, всього	891,5	1499,7
	у т.ч. загального користування (парків, скверів)	277,8	944,8
	-рекреаційних та оздоровчих установ	24,4	24,4
	-колективних садів та дачних ділянок	564,1	455,1
	-лісових насаджень	4,4	4,4
	-пляжів	20,8	71,0
7	Територій спецпризначення	62,76	72,5
8	Об'єктів інженерної інфраструктури	168,8	168,8
9	Водних поверхонь	298,5	298,5
10	Сільськогосподарських угідь	2903,3	6007,6
11	Інших територій, всього, у тому числі:	3511,32	
	<i>інших озелених територій</i>	<i>1802,42</i>	
	<i>вільних територій</i>	<i>451,4</i>	
	<i>луків</i>	<i>876,1</i>	
	<i>городів</i>	<i>355,4</i>	
	<i>кар'єрів</i>	<i>26,0</i>	

2.11. ЕКОЛОГО-МІСТОБУДІВНІ ЗАХОДИ ЩОДО ОЗДОРОВЛЕННЯ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

Генеральним планом передбачені та рекомендуються основні напрямки еколого-містобудівної організації території, зокрема комплекс інженерно-технічних та планувальних заходів, спрямованих на оздоровлення усіх екосистем міста та умов проживання в ньому:

- **територіально-планувальна організація міста з урахуванням усіх планувальних обмежень** як зон регулювання та обмеження забудови ;
- організація **санітарно-захисних зон** діючих виробничих, комунальних, транспортних об'єктів, благоустрій та озеленення їх територій;
- проведення **санітарно-епідеміологічного обстеження** територій перспективного освоєння з метою отримання позитивних висновків щодо можливості їх забудови;
- розміщення нових районів та кварталів **житлової забудови з урахуванням найбільш сприятливих умов** щодо впливу існуючих джерел забруднення повітряного басейну;
- **винесення/закриття** шкідливих виробництв та інших екологічно несприятливих господарських об'єктів із зон житлової забудови в промислово-складські зони;
- екологічно зорієнтована **трансформація об'єктів промислово-комунального комплексу** та забезпечення їх екологічної реабілітації шляхом планувального та санітарно-гігієнічного облаштування їх територій (в тому числі санітарно-захисних зон);
- **технічна реструктуризація основних підприємств** базових галузей з орієнтацією виробничих процесів в екологічному відношенні на європейські стандарти; впровадження екологоорієнтованих ресурсо- та енергозберігаючих сучасних **технологічних процесів** на основних підприємствах-забруднювачах навколишнього середовища;
- **розвиток технопарків, як** пріоритетного виду економічної діяльності;
- впровадження комплексу організаційних заходів щодо покращення стану **повітряного басейну** міста;
- суттєве покращення структури і технічних параметрів **транспортної мережі** та зв'язків, запровадження комплексу заходів щодо покращення акустичної обстановки в місті;
- розвиток та удосконалення систем **водопостачання та водокористування** міста;
- комплекс заходів, спрямованих на гідрологічне та санітарне **оздоровлення поверхневих вод**;
- планувальна організація та дотримання режиму **зон санітарної охорони поверхневого та підземних водозаборів**;
- подальший розвиток та удосконалення системи **водовідведення** міста: забезпечення централізованою системою каналізацією всієї забудови міста;
- розвиток та вдосконалення системи **санітарного очищення**;
- розробка спеціалізованої **Комплексної схеми санітарної очистки території міста** з вирішенням питання утилізації токсичних відходів
- впровадження безвідходних технологій виробництва та нових технологій по переробці відходів на промислових підприємствах міста; налагодження попередньої локальної і, по можливості, диференційованої утилізації та переробки **промислових відходів** з їх поетапною переробкою; вивчення геофізичних, гідрогеологічних та інженерно-геологічних умов регіону з метою пошуку територій для розміщення полігону знешкодження неутилізованих токсичних промислових відходів;
- поетапна **рекультивация** відпрацьованих кар'єрів та інших порушених територій з подальшим поліфункціональним використанням їх (екстремальний спорт, відпочинок, озеленення тощо);
- комплекс заходів з **інженерної підготовки**, гідротехнічного захисту та санітарного оздоровлення території;

- покращення системи та запровадження енергозберігаючих технологій *теплозабезпечення* міста;
- подальша розбудова системи *газопостачання*;
- подальший розвиток системи *електропостачання*;
- винесення *прибережних захисних смуг моря, річок та водойм* в натуру, їх планувальна організація з дотриманням водоохоронного режиму;
- створення та екологічне облаштування *приморської пляжно-рекреаційної зони оздоровлення та відпочинку*; оздоровлення водойм та організація екологічно сприятливих локальних рекреаційних зон/місць відпочинку. проведення постійного радіоекологічного моніторингу пляжної зони в с. Піщане та упередження її радіаційного забруднення;
- реконструкція та благоустрій існуючих парків, розширення їх територій як *зелених зон* загального користування;
- *створення території ПЗФ* шляхом розширення зони прибережного озеленення як частини екологічної мережі регіонального значення; організація заповідних зелених зон з урахуванням потреби міста в поступовому формуванні його екологічноспрямованої планувальної структури;
- оздоровлення *електромагнітного фону* в місті;
- розроблення *санітарних паспортів* всіх шкідливих в екологічному відношенні об'єктів, технічних проектів благоустрою та озеленення їх СЗЗ;
- санітарний *благоустрій приватного сектору* (централізоване водопостачання, каналізування, саночистка, асфальтування доріг тощо);
- *розробка екологічного паспорта і створення єдиної системи екологічного моніторингу всіх компонентів природного середовища міста, включно з геологічним середовищем та геохімією ландшафтів; розробка та юридичне затвердження Уставу з закріпленням особливого екологічного статусу м. Маріуполь як Головного індустріального центру Донбасу.*

2.13. ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ

№ п/п	Показники	Одиниця виміру	Існуючий стан	Етап 15-20 років
1	2	3	4	5
1	Населення	тис.осіб	440,37	511,0
2	Територія в межах населеного пункту, всього	га	18113,7	20260
	у т.ч. житлової забудови, всього		4428,3	5192,2
	- багатоквартирної		1164,3	1477,7
	- садибної		3264,0	3713,4
	- блокованої		-	1,1
	Громадської забудови, всього		817,32	1083,3
	Виробничої, всього		3335,8	3332,1
	Комунально-складської, всього		399,8	592,4
	у т.ч. кладовищ		222,6	420,6
	Транспортної інфраструктури, всього		1296,3	2012,9
	у т.ч. вулично-дорожньої мережі		644,1	1091 в червоних лініях
	- споруд та підприємств для зберігання та обслуговування транспортних засобів		260,2	265,0
	- зовнішнього транспорту		392,0	656,9
	Ландшафтно-рекреаційної та озелененої, всього		891,5	1499,7
	у т.ч. загального користування (парків, скверів)		277,8	944,8
	-рекреаційних та оздоровчих установ		24,4	24,4
	-колективних садів та дачних ділянок		564,1	455,1
	-лісових насаджень		4,4	4,4
	-пляжів		20,8	71,0
	Територій спецпризначення		62,76	72,5
	Об'єктів інженерної інфраструктури		168,8	168,8
	Водних поверхонь		298,5	298,5
	Сільськогосподарських угідь		2903,3	6007,6
	Інших територій		3511,32	
3	Житловий фонд, всього	тис м² тис квартир	9400 185	12800 231,56
	Розподіл житлового фонду за видами забудови:			
	садибна	»	<u>2570</u> 51	<u>3502,7</u> 56,57

	багатоквартирна	»	<u>6830</u> 134	<u>9295,3</u> 175
	Блокована одноквартирна	»	-	<u>2,2</u> 0,02
	Середня житлова забезпеченість населення загальною площею	м ² /чол	21,3	25,0
4	Нове житлове будівництво, всього	тис м ² кількість квартир	-	<u>3320,2</u> 48,87
	одноквартирне садибне	-//-	-	<u>837,5</u> 7,57
	багатоквартирне	-//-	-	<u>2480,5</u> 41,28
	блокована одноквартирна	-//-	-	<u>2,2</u> 0,02
5	Об'єкти громадського обслуговування			
	Дошкільні навчальні заклади, всього	місць	15707	16700
	Загальноосвітні школи, всього	місць	44870	47400
	Лікарні, всього	ліжок	3655	7230
	Поліклініки, всього	відвідувань за зміну	4639	12320
	Пожежні депо, всього	об'єкт/ пожежних автомобілів	4/19	11/67
6	Вулично-дорожня мережа та транспорт населеного пункту			
	Загальна довжина магістральних вулиць у проектних межах селища	км	194,7	271,9
	Щільність вулично-ї мережі	км/км ²	2,0	2,4
	Довжина мережі тролейбусних ліній по осі вулиць	км	н.д.	84
	Довжина мережі трамвайних ліній по осі вулиць	км	н.д.	35
	Рівень автомобілізації (індивідуальні легкові автомобілі)	авт. на 1000 мешканців	143	280
	Кількість місць зберігання індивідуальних легкових автомобілів	тис. машино- місць	23,6	129
	у тому числі в межах садибної забудови	тис. машин о-місць	Н.д.	37,0
	- боксові гаражі	тис машино- місць	21,7	92
	- автостоянки	-//-	1,9	
7	Інженерне забезпечення			
	Водопостачання			
	Сумарний відпуск води, у т.ч:	тис.		594,05

	питної якості технічна вода	м ³ /добу тис. м ³ /добу тис. м ³ /добу		265,19 328,86
	Потужність головних споруд питного водопроводу	тис. м ³ /добу		266,0
	Каналізація			
	Загальне надходження стічних вод	тис. м ³ /добу		241,57
	Сумарна потужність очисних споруд	тис. м ³ /добу		242,0
	Електропостачання			
	Сумарне споживання електроенергії	млн.кВт×го дин/рік		1124,9
	Потужність джерел покриття електроенергії	тис.кВт		1125,0
	Теплопостачання			
	Потужність централізованих джерел тепла, всього	МВт		1056,86
	Подача тепла, всього	МВт		960,78
	Газопостачання			
	Споживання газу, всього	млн. м ³ /рік		743,60
8	Інженерна підготовка та захист території			
	Противаводковий захист (захисні дамби)	км		14,7
	Регулювання (розчищення) русел рік Кальміус і Кальчик	км		90,8
	Регулювання (розчищення) водоймищ	га		150,7
	Берегоукріплення із благо - устроєм пляжу	км		5,9
		га		71,0
	Набережна (благоустрій)	км		2,2
	Протиерозійні заходи	га		599,0
	Заходи по зниженню рівня грунтових вод (захист від підтоплення)	га		162,0
	Протизсувні заходи	га		486,0
	Рекультивация порушених територій (кар'єри, і ін.)	га		218,0
	Ліквідація заболоченостей	га		215,6
	Дощова каналізація	км	50,0	205,7

	Очисні споруди дощової каналізації	шт.	1	18
9	Санітарне очищення території			
	Обсяги твердих побутових відходів, всього:	тис. т/рік	124,0	196,73
	Полігон	га	34,801	
	Полігон рекультивация	га	-	34,801
	Підприємство промислової переробки відходів	тис.т.рік	-	200,0